

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

6 октомври 2021 година *

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по граждански дела — Регламент (ЕС) № 1215/2012 — Член 1, параграф 1 — Граждански и търговски дела — Член 35 — Временни, включително обезпечителни, мерки — Иск, основан на договор за изграждане на обществен скоростен път, сключен между държавно учреждение и две частноправни дружества — Молба за допускане на обезпечителни мерки за неустойките и гаранциите по този договор — Решение по обезпечително производство, вече постановено от компетентния по съществото на делото съд“

По дело C-581/20

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Върховен касационен съд (България) с акт от 28 октомври 2020 г., постъпил в Съда на 5 ноември 2020 г., в рамките на производство по дело

Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

срещу

TOTO SpA — Costruzioni Generali,

Vianini Lavori SpA,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: J.-C. Bonichot, председател на състава, L. Bay Larsen, C. Toader (докладчик), M. Safjan и N. Jääskinen, съдии,

генерален адвокат: A. Rantos,

секретар: R. Şereş, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 15 юли 2021 г.,

* Език на производството: български.

като има предвид становищата, представени:

- за Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, от Ол. Темников, адвокат,
- за ТОТО SpA — Costruzioni Generali и Vianini Lavori SpA, от Ат. Вългов, подпомаган от Вл. Пенков, Н. Цветанов, П. Цанов, В. Томова, Б. Стрижлев и В. Семков, адвокати, както и от М. Стоева, в качеството на представител,
- за полското правителство, от В. Majczyna и S. Żyrek, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от М. Heller и Ив. Залогин, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 9 септември 2021 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 1, параграф 1 и член 35 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 351, 2012 г., стр. 1).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между Skarb Państwa Rzeczypospolitej Polskiej reprezentowany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad (Държавна хазна на Република Полша, представлявана от нейния генерален директор на националните пътища и магистралите) (наричан по-нататък „генералният директор на пътищата“) и ТОТО SpA — Costruzioni Generali и Vianini Lavori SpA (наричани по-нататък „строителните дружества“), дружества по италианското право, във връзка с договор за изграждането на скоростен път в Полша.

Правна уредба

Правото на Съюза

- 3 Съображения 10, 33 и 34 от Регламент № 1215/2012 гласят:
 - „(10) В приложното поле на настоящия регламент следва да се включват всички основни граждански и търговски дела с изключение на някои ясно определени дела, [...]
 - [...]
 - (33) Когато временни, включително обезпечителни, мерки са постановени от компетентен по съществото на делото съд, следва да се осигури тяхното свободно движение съгласно настоящия регламент. Временните, включително обезпечителни, мерки, които са постановени от такъв съд, без ответникът да бъде призован да се яви, обаче

следва да не се признават и да не се изпълняват съгласно настоящия регламент, освен ако съдебното решение, съдържащо мярката, е връчено на ответника преди изпълнението. Това не следва да възпрепятства признаването и изпълнението на такива мерки съгласно националното право. Когато временните, включително обезпечителни, мерки са постановени от съд на държава членка, който не е компетентен по съществуващото на делото, действието им следва да се ограничи съгласно настоящия регламент до територията на тази държава членка.

(34) Следва да се гарантира приемственост между Брюкселската конвенция от [27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебните решения по граждански и търговски дела (ОВ L 299, 1972 г., стр. 32; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 10, стр. 3)], Регламент (ЕО) № 44/2001 [на Съвета от 22 декември 2000 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ L 12, 2001 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 3, стр. 74)] и настоящия регламент и за тази цел следва да се установят преходни разпоредби. Същата нужда от приемственост се прилага и по отношение на тълкуването от Съда на Европейския съюз на [посочената конвенция] и на регламентите, които я заменят“.

4 Член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 предвижда:

„Настоящият регламент се прилага по граждански и търговски дела, независимо от естеството на съда или правораздавателния орган. Той не обхваща, по-специално, данъчни, митнически или административни дела, нито отговорността на държавата за действия или бездействия при упражняването на държавна власт (*acta iure imperii*)“.

5 Съгласно член 2, буква а) от същия регламент:

„За целите на настоящия регламент:

а) [...]

За целите на глава III „съдебно решение“ включва временни, включително обезпечителни, мерки, постановени от съд или правораздавателен орган, който по силата на настоящия регламент е компетентен по съществуващото на делото. То не включва временна, включително обезпечителна, мярка, която е постановена от такъв съд или правораздавателен орган без призоваване на ответника, освен ако решението, съдържащо мярката, е връчено на ответника преди изпълнението“.

6 Член 25 от посочения регламент се съдържа в глава II, озаглавена „Компетентност“, раздел 7 и в параграф 1 предвижда:

„Ако страните, независимо от местоживеенето им, са се договорили, че съд или съдилищата на държава членка са компетентни за разрешаване на всякакви спорове, които са възникнали или които могат да възникнат във връзка с определено правоотношение, този съд или тези съдилища имат компетентност, освен ако споразумението е недействително по отношение на материалноправната си действителност съгласно правото на тази държава членка. Тази компетентност е изключителна, освен ако страните са уговорили друго. [...]

[...]“.

- 7 Член 35 от Регламент № 1215/2012, който се съдържа в раздел 10 от споменатата глава II, предвижда:

„Може да се подаде молба пред съдилищата на държава членка за такива временни, включително обезпечителни, мерки, предвидени в правото на тази държава членка, дори ако съдилищата на друга държава членка са компетентни по съществото на делото“.

Българското право

- 8 Член 18 от Гражданския процесуален кодекс (наричан по-нататък „ГПК“) е озаглавен „Съдебен имунитет“ и в редакцията си, приложима към спора в главното производство, предвижда:

„(1) Българският съд е компетентен по искове, по които страна е чужда държава, както и лице със съдебен имунитет, в следните случаи:

1. при отказ от съдебен имунитет;
2. по искове, основани на договорни отношения, когато изпълнението на задължението е в Република България;
3. по искове за вреди от непозволено увреждане, извършено в Република България;
4. по искове относно права върху наследствено имущество и незаето наследство в Република България;
5. по дела, които са от изключителна подведомственост на българските съдилища.

(2) Разпоредбите на ал. 1, т. 2, 3 и 4 не се прилагат за правни сделки и действия, извършени в изпълнение на официални функции на лицата, съответно във връзка с упражняване на суверенни права на чуждата държава“.

- 9 Член 389 от ГПК е озаглавен „Обезпечение на предявен иск“ и гласи:

„(1) Във всяко положение на делото до приключване на съдебното дирене във въззивното производство ищецът може да иска от съда, пред който делото е висящо, да допусне обезпечение на иска.

(2) Обезпечение се допуска по всички видове искове“.

- 10 Член 391 от ГПК е озаглавен „Предпоставки за допускане на обезпечението“ и в алинея 1 предвижда:

„Обезпечение на иска се допуска, когато без него за ищеца ще бъде невъзможно или ще се затрудни осъществяването на правата по решението и ако:

1. искът е подкрепен с убедителни писмени доказателства, или
2. бъде представена гаранция в определения от съда размер [...]“.

11 Член 393 от ГПК е озаглавен „Недопустимост на обезпечението“ и гласи:

„(1) Обезпечение на иск за парично вземане срещу държавата, държавните учреждения, общините и лечебните заведения по чл. 5, ал. 1 от Закона за лечебните заведения, както и върху вземания на лечебни заведения от Националната здравноосигурителна каса не се допуска.

(2) Не се допуска обезпечение на иск за парично вземане чрез налагане на заповест върху вземания, върху които не се допуска принудително изпълнение“.

12 Член 397 от ГПК е озаглавен „Видове мерки“ и в алинея 1 предвижда:

„Обезпечението се извършва:

1. с налагане на възбрана върху недвижим имот;

2. със заповест на движими вещи и вземания на длъжника;

3. чрез други подходящи мерки, определени от съда, включително чрез спиране на моторно превозно средство от движение и чрез спиране на изпълнението“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

13 Съгласно материалите по делото, с които разполага Съдът, на 30 юли 2015 г., след проведена процедура за възлагане на обществена поръчка, генералният директор на пътищата, в качеството си на възлагащ орган, сключва със строителните дружества, в качеството им на спечелили поръчката оференти, договор за изграждане на скоростния път S-5 Познан—Вроцлав, отсечка Познан А 2, Глухово—Врончин (Полша).

14 По силата на този договор строителните дружества са поискали от българското застрахователно дружество „Евроинс“ АД да им издаде две гаранции в полза на възложителя, като първата, за добро изпълнение, с действие до 31 юли 2019 г., продължено до 30 юни 2024 г., е гаранция за неизпълнение или ненадлежно изпълнение на посочения договор, а втората, с действие до 31 юли 2019 г., обезпечава навременното завършване на строителните работи.

15 Съгласно клаузите на разглеждания договор за споровете, които възникнат във връзка с неговото изпълнение, компетентност има съдът по седалището на възложителя, а полското право е приложимо право, включително по отношение на посочените гаранции.

16 След като между страните в главното производство възникват спорове във връзка с качеството на строителните работи или изпълнението на договора в срок, строителните дружества предявяват отрицателен установителен иск пред Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава, Полша), с който по същество искат да се попречи на генералния директор на пътищата да упражни своите права по издадените гаранции.

- 17 Строителните дружества подават молби за допускане на обезпечителни мерки пред същата юрисдикция, като искат по-специално налагане на задължение на генералния директор на пътищата да се въздържа до 26 юни 2019 г. от връчване на декларации за отказ от договор, от налагане на неустойки и от използване на издадената от Евроинс гаранция за надлежно изпълнение на договора.
- 18 С определения от 7 юни 2019 г. и 2 декември 2019 г. Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава) отхвърля молбите за допускане на обезпечителни мерки, с мотива че по същество събраните доказателства не са достатъчни, за да се установи *fumus boni iuris*.
- 19 Успоредно с образуваните пред тази юрисдикция производства, на 31 юли 2019 г. строителните дружества сезират Софийски градски съд (България) с молба за допускане на обезпечителни мерки, която има същото съдържание като тази в производствата срещу генералния директор на пътищата и която е отхвърлена с определение като недопустима.
- 20 Софийският апелативен съд (България) отменя това определение, уважава молбата за допускане на обезпечителни мерки на основание член 389 от ГПК и член 35 от Регламент № 1215/2012 и налага заповед върху вземанията на генералния директор на пътищата по двете гаранции, издадени от Евроинс.
- 21 Генералният директор на пътищата подава частна жалба пред Върховния касационен съд (България), като по-конкретно оспорва приложимостта в случая на Регламент № 1215/2012, тъй като счита, че главното производство не попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от този регламент.
- 22 В това отношение той представя европейска заповед за плащане на основание Регламент (ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година за създаване на процедура за европейска заповед за плащане (ОВ L 399, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 9, стр. 108), издадена от Sąd Okręgowy w Warszawie (Окръжен съд Варшава) срещу Евроинс.
- 23 След като припомня практиката на Съда в тази област, запитващата юрисдикция изразява съмнения дали спорът в главното производство се отнася до гражданско или търговско дело по смисъла на Регламент № 1215/2012, като се има предвид че полската договаряща страна има качеството на държавно учреждение.
- 24 В случай че спорът попада в приложното поле на Регламент № 1215/2012, запитващата юрисдикция иска да се установи дали компетентността на съд, сезиран на основание член 35 от този регламент с искане за допускане на обезпечителна мярка, е изключена, поради обстоятелството че съдът, компетентен да разгледа спора по същество — какъвто в случая е полският съд — вече се е произнесъл по такова искане. В това отношение тя посочва, че съгласно приложимото национално законодателство, а именно членове 389 и 390 от ГПК, наличието на произнасяне по молба за допускане на обезпечителни мерки не е пречка да се сезира компетентният съд с последващо такова искане.
- 25 Запитващата юрисдикция иска също да се установи дали молбата за допускане на обезпечителни мерки трябва да се анализира единствено с оглед на автономното понятие за временни, включително обезпечителни, мерки, а именно мерки, предназначени да поддържат фактическо или правно положение, за да се запазят правата, чието признаване иначе е поискано от съда, разглеждащ спора по същество (решение от 3 септември 2020 г.,

Supreme Site Services и др., C-186/19, EU:C:2020:638, т. 50), или с оглед на всички условия, предвидени в правото на сезирания съд. Запитващата юрисдикция уточнява, че в последния случай по силата на принципа на ефективност може да бъде принудена да изключи прилагането на член 393 от ГПК.

26 При тези обстоятелства Върховният касационен съд решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

- „1) Трябва ли чл. 1 от [Регламент № 1215/2012] да се тълкува в смисъл, че следва да се разглежда изцяло или отчасти като гражданско или търговско по смисъла на чл. 1, пар. 1 на същия регламент, дело като това, посочено в настоящето определение?
- 2) При наличие на упражнено право да се иска допускането на временни/обезпечителни мерки и разгледано искане от съда, компетентен да разгледа спора по същество, следва ли сезираният съд с искане за допускане на същото основание и по реда на чл. 35 от [Регламент № 1215/2012] да се счита за некомпетентен от момента, в който се представят доказателства за наличие на произнасяне на съда, компетентен по съществуващото на спора?
- 3) Ако от отговора на първите два въпроса следва, че е налице компетентност на сезирания съд с искане по реда на чл. 35 от [Регламент № 1215/2012], следва ли да е налице автономно тълкуване на предпоставките за допускане на обезпечение по реда на чл. 35 от [този регламент]? Следва ли да бъде оставена неприложена норма, която предвижда в случай, като посочения, недопускане на обезпечение срещу държавно учреждение?“.

Производството пред Съда

- 27 Запитващата юрисдикция е поискала преюдициалното запитване да се разгледа по реда на бързото производство, предвидено в член 105 от Процедурния правилник на Съда. В подкрепа на искането си тя изтъква, от една страна, че по своя характер главното производство съгласно националния закон цели бързото ѝ произнасяне и от друга страна, че допуснатите временни мерки не позволяват на една от страните по разглеждания в главното производство договор да упражни правата си за продължителен период от време до приключването на производството пред съда по същество.
- 28 Съгласно член 105, параграф 1 от Процедурния правилник по искане на запитващата юрисдикция или, по изключение, служебно, след изслушване на съдията докладчик и генералния адвокат председателят на Съда може да реши определено преюдициално запитване да бъде разгледано по реда на бързо производство, когато естеството на делото изисква то да бъде разгледано в кратки срокове.
- 29 Както следва от практиката на Съда, нито обстоятелството, че преюдициалното запитване е отправено в рамките на обезпечително производство, нито обстоятелството, че запитващата юрисдикция е длъжна да направи всичко, за да осигури бързото решаване на спора в главното производство, само по себе си е достатъчно основание за разглеждане на делото по реда на бързото производство по член 105, параграф 1 от Процедурния

правилник (вж. в този смисъл определения на председателя на Съда от 23 януари 2007 г., *Consel Gi. Emme*, C-467/06, непубликувано, EU:C:2007:49, т. 7 и от 23 декември 2015 г., *Vilkas*, C-640/15, непубликувано, EU:C:2015:862, т. 8, и цитираната съдебна практика).

- 30 С оглед на тези съображения искането на запитващата юрисдикция за разглеждане на настоящото дело по реда на бързото производство на основание член 105, параграф 1 от Процедурния правилник е отхвърлено с решение на председателя на Съда от 20 ноември 2020 г.
- 31 На същата дата председателят на Съда обаче решава, че делото следва да бъде разгледано с предимство на основание член 53, параграф 3 от Процедурния правилник.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

- 32 С първия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че искане за допускане на обезпечителни мерки — предявено и разглеждано по общия ред пред съд на държава членка и отнасящо се за неустойки по договор за изграждане на обществен скоростен път, сключен след провеждане на процедура за възлагане на обществена поръчка, по която възложителят е държавно учреждение — попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на тази разпоредба.
- 33 Регламент № 1215/2012 се прилага, както се предвижда в член 1, параграф 1 от него, по граждански и търговски дела. Следователно първият въпрос се отнася до това дали съответното искане за допускане на обезпечителни мерки попада в приложното поле на Регламент № 1215/2012.
- 34 В самото начало следва да се отбележи, че с разглежданото в главното производство искане за допускане на временни мерки се цели да се запази фактическото положение, подлежащо на преценка в производството по същество, като и двете производства са между същите страни. Такова искане се обхваща следователно от понятието „временни, включително обезпечителни, мерки“ по смисъла на член 35 от Регламент № 1215/2012, при условие че попада в приложното поле на този регламент.
- 35 В това отношение Съдът е постановил, че за да се определи дали временни, включително и обезпечителни, мерки попадат в приложното поле на посочения регламент, следва да се има предвид не тяхното собствено естество, а естеството на правата, чието запазване те целят да осигурят в производството по същество (решение от 3 септември 2020 г., *Supreme Site Services* и др., C-186/19, EU:C:2020:638, т. 54).
- 36 Също съгласно постоянната практика на Съда, за да се определи дали даден иск попада в приложното поле на самостоятелното понятие „граждански и търговски дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012, а оттам и в приложното поле на този регламент, следва да се установи какво е правоотношението между страните по спора и какъв е предметът на спора, или, алтернативно, да се разгледат основанията и условията за предявяване на иска (решение от 16 юли 2020 г., *Movic* и др., C-73/19, EU:C:2020:568, т. 37 и цитираната съдебна практика).

- 37 В този смисъл Съдът нееднократно е постановявал, че макар някои спорове между органи на публичната власт и частноправни субекти да могат да бъдат обхванати от приложното поле на Регламент № 1215/2012, когато правният спор се отнася до действия, извършени *iure gestionis*, това не се отнася за случаите, когато действията на органа на публична власт са свързани с упражняването на публична власт (вж. в този смисъл решения от 12 септември 2013 г., *Sunico* и др., C-49/12, EU:C:2013:545, т. 34 и от 7 май 2020 г., *Rina*, C-641/18, EU:C:2020:349, т. 33 и цитираната съдебна практика).
- 38 Всъщност проявлението на прерогативите на публичната власт у една от страните по спора, поради това че тя упражнява правомощия, които са изключителни с оглед на правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти, изключва такъв спор от „граждански[те] и търговски[те] дела“ по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 (решение от 3 септември 2020 г., *Supreme Site Services* и др., C-186/19, EU:C:2020:638, т. 57 и цитираната съдебна практика).
- 39 Съдът е приел също, че публичноправната цел на някои дейности сама по себе си не е достатъчна, за да се квалифицират тези дейности като извършени *iure imperii*, доколкото те не съответстват на упражняването на правомощия, които са изключителни с оглед на правните норми, приложими към правоотношенията между частноправни субекти (решение от 3 септември 2020 г., *Supreme Site Services* и др., C-186/19, EU:C:2020:638, т. 66 и цитираната съдебна практика).
- 40 В случая, що се отнася до съществуващото правоотношение между страните по спора и до предмета на спора, от материалите по делото, с които разполага Съдът, е видно, че предмет на искането за допускане на обезпечителни мерки в главното производство е да се гарантира защитата на правата по сключения на 30 юли 2015 г. договор между строителните дружества и генералния директор на пътищата.
- 41 Нито предметът на такъв договор, нито обстоятелството, че само генералният директор на пътищата има право да провежда процедура за възлагане на обществена поръчка за изграждане на скоростен път, може обаче да се считат за белег за упражняване на прерогативи на публична власт.
- 42 Освен това, що се отнася до основанията и до условията за предявяване на искането, следва да се отбележи, както посочва запитващата юрисдикция, че първият въпрос се отнася до предявено и разглеждано по общия ред искане за допускане на обезпечителни мерки.
- 43 Следователно, макар да е сключен след провеждане на процедура за възлагане на обществена поръчка и да се отнася до изграждането на обществен скоростен път, договор като разглеждания в главното производство установява между страните правоотношение, в рамките на което те са поели права и задължения доброволно, и следователно се обхваща от понятието за граждански и търговски дела по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012.
- 44 Обстоятелството, че разпоредба от националното право като член 393 от ГПК не допуска обезпечение на иск за парично вземане по-специално срещу държавата и държавните учреждения и следователно, изглежда, въвежда по отношение на тях съдебен имунитет, което следва да се установи от запитващата юрисдикция, не променя факта, че искане като разглежданото в главното производство по естеството си попада в обхвата на понятието за граждански и търговски дела по смисъла на член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012.

- 45 Всъщност привилегията за ползване на имунитет не е автоматично пречка за прилагането на Регламент № 1215/2012 (вж. в този смисъл решение от 3 септември 2020 г., *Supreme Site Services* и др., C-186/19, EU:C:2020:638, т. 62).
- 46 С оглед на изложените съображения на първия въпрос следва да се отговори, че член 1, параграф 1 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че искане за допускане на обезпечителни мерки — предявено и разглеждано по общия ред пред съд на държава членка и отнасящо се за неустойки по договор за изграждане на обществен скоростен път, сключен след провеждане на процедура за възлагане на обществена поръчка, по която възложителят е държавно учреждение — попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на тази разпоредба.

По втория въпрос

- 47 С втория си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 35 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че съд на държава членка, сезиран с молба за допускане на временни, включително обезпечителни, мерки, е длъжен на основание на тази разпоредба да се счита за некомпетентен, ако съдът на друга държава членка, който е компетентен по съществото на спора, вече се е произнесъл по молба със същия предмет, на същото основание и между същите страни.
- 48 С този въпрос запитващата юрисдикция цели да получи разяснения относно нейната компетентност да разгледа молбата за допускане на временни мерки, с която е сезирана в главното производство. В самото начало обаче следва да се отбележи, че тази компетентност не зависи само от отговора на така преформулирания втория въпрос.
- 49 По-конкретно, както е видно от мотивите на акта за преюдициално запитване, разглежданият в главното производство договор за изграждане съдържа клауза за предоставяне на компетентност, съгласно която всички спорове, които могат да възникнат във връзка с изпълнението му, се разглеждат от полските съдилища.
- 50 Както генералният адвокат отбелязва по същество в точки 59 и 60 от своето заключение, по установената от Регламент № 1215/2012 система, и по-специално по силата на член 25 от него, страните могат да определят по споразумение международната компетентност за постановяване на временни, включително обезпечителни, мерки, като би могло да се презумира, че една общо формулирана клауза за избор на съд предоставя компетентност на избрания съд и за допускане на такива мерки.
- 51 Макар в заседанието пред Съда страните в главното производство да изразяват различни становища по въпроса дали клаузата за предоставяне на компетентност в разглеждания в главното производство договор обхваща поисканите временни, включително обезпечителни, мерки, следва да се припомни, че съгласно практиката на Съда тълкуването и обхватът на подобна клауза са от компетентността на националния съд, пред който тя е изтъкната (вж. в този смисъл решение от 7 юли 2016 г., *Höszig*, C-222/15, EU:C:2016:525, т. 28 и цитираната съдебна практика).

- 52 Освен това следва да се уточни, че също запитващата юрисдикция трябва да направи анализ по член 35 от Регламент № 1215/2012, за да установи дали съществува действителна връзка между предмета на поисканите в главното производство мерки и териториалната компетентност на държавата членка на сезирания съд по смисъла на практиката на Съда (вж. в този смисъл решение от 17 ноември 1998 г., Van Uden, C-391/95, EU:C:1998:543, т. 40).
- 53 Що се отнася до искането за тълкуване на този член, отправено във втория въпрос, най-напред следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда при тълкуването на разпоредба от правото на Съюза трябва да се взема предвид не само нейният текст, но и контекстът, в който тя се вписва (вж. в този смисъл решение от 10 юни 2021 г., KRONE — Verlag, C-65/20, EU:C:2021:471, т. 25 и цитираната съдебна практика).
- 54 Съгласно член 35 от Регламент № 1215/2012 молба за допускане на предвидени в правото на държава членка временни, включително обезпечителни, мерки може да се подаде пред съдилищата на тази държава членка дори ако съдилищата на друга държава членка са компетентни по съществуването на делото.
- 55 Следователно този член предоставя международна компетентност за допускане на временни, включително обезпечителни, мерки, от една страна, на съдилищата на държава членка, които са компетентни да разгледат спора по същество, и от друга страна, при определени условия — на съдилищата на други държави членки.
- 56 Що се отнася до контекста, в който се вписва разглежданият член, важно е да се отбележи, че съгласно член 2, буква а) във връзка със съображение 33 от посочения регламент само временните, включително обезпечителни, мерки, постановени от компетентен по съществуването на делото съд, се квалифицират като „решение“, чието свободно движение трябва да бъде осигурено съгласно този регламент.
- 57 Когато обаче временните, включително обезпечителни, мерки са постановени от съд на държава членка, който не е компетентен по съществуването на делото, тяхното действие съгласно Регламент № 1215/2012 се ограничава до територията на тази държава членка.
- 58 От това следва, че заинтересованата страна има възможност да поиска допускане на временна, включително обезпечителна, мярка или пред съда на държава членка, който е компетентен да разгледа делото по същество и на чието решение в това отношение трябва да бъде осигурено свободно движение, или пред съдилищата на други държави членки, където се намира имуществото или лицето, по отношение на което трябва да бъде изпълнена мярката.
- 59 Макар от структурата на Регламент № 1215/2012 да следва, че има различия в последиците от решенията, постановени от съдилищата на държава членка, които са компетентни по съществуването на делото, и тези от решенията на съдилищата на други държави членки, това не променя факта, че Регламентът не установява йерархия между тези съдилища.
- 60 По-специално от текста на член 35 от този регламент по никакъв начин не следва, че той предоставя на съдилищата на държава членка, които са компетентни по съществуването на делото, компетентност по правило да допускат временни, включително обезпечителни, мерки, което да предполага, че съдилищата на други държави членки вече не са компетентни да постановяват такива мерки, след като първите съдилища са били сезирани с искане за допускане на такива мерки или са се произнесли по такава молба.

61 С оглед на изложените съображения на втория въпрос следва да се отговори, че член 35 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че съд на държава членка, сезиран с молба за допускане на временни, включително обезпечителни, мерки на основание на тази разпоредба, не е длъжен да се счита за некомпетентен, ако съдът на друга държава членка, който е компетентен по съществото на спора, вече се е произнесъл по молба със същия предмет, на същото основание и между същите страни.

По третия въпрос

62 С третия си въпрос запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали член 35 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че разглеждането на молба за допускане на временни, включително обезпечителни, мерки зависи от автономни условия на правото на Съюза, и ако това е така, дали противоречи на национална правна уредба, която не допуска обезпечение на иск за парично вземане срещу държавата или държавно учреждение.

63 Най-напред следва да се отбележи, че съгласно текста на член 35 от Регламент № 1215/2012 сезираният на основание на този член съд постановява временните мерки в съответствие с националното си право.

64 Следователно тази разпоредба установява алтернативно основание за компетентност в полза на съдилищата на държава членка, различна от тази, чиито съдилища са компетентни да разгледат делото по същество, но не гарантира допускането на временна, включително обезпечителна, мярка в конкретен спор, което изцяло зависи от правната уредба на държавата членка на сезирания съд.

65 Поради това национална разпоредба, която ограничава възможността за постановяване на обезпечителна мярка по иск за парично вземане срещу държавата или държавно учреждение, не може да се счита за несъвместима с установеното в член 35 от Регламент № 1215/2012 правило за компетентност.

66 Контекстът, в който се вписва член 35 от Регламент № 1215/2012, подкрепя подобно твърдение.

67 Всъщност Регламент № 1215/2012 има за цел в областта на сътрудничеството по граждански и търговски дела да укрепи опростената и ефикасна система на правилата за решаване на спорове за компетентност, за признаване и за изпълнение на съдебните решения, въведени с правните актове, на които този регламент се явява продължение, за да се улесни съдебното сътрудничество и се спомогне за постигане на поставената пред Европейския съюз цел да се превърне в пространство на свобода, сигурност и правосъдие, въз основа на високата степен на доверие, която трябва да съществува между държавите членки (вж. в този смисъл решение от 9 март 2017 г., Pula Parking, C-551/15, EU:C:2017:193, т. 53 и цитираната съдебна практика).

68 При това положение подобно на предхождащите го правни актове Регламент № 1215/2012 има за цел не да уеднакви процесуалните правила на държавите членки, а да разпредели съдебната компетентност за решаването на спорове по граждански и търговски дела (вж. по аналогия решение от 6 юни 2002 г., Italian Leather, C-80/00, EU:C:2002:342, т. 43 и цитираната съдебна практика).

- 69 С оглед на изложените съображения на третия въпрос следва да се отговори, че член 35 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че молба за допускане на временни, включително обезпечителни, мерки следва да се разгледа по правото на държавата членка на сезирания съд и че не противоречи на национална правна уредба, която не допуска обезпечение на иск за парично вземане срещу държавата или държавно учреждение.

По съдебните разноски

- 70 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

- 1) Член 1, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 година относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела трябва да се тълкува в смисъл, че искане за допускане на обезпечителни мерки — предявено и разглеждано по общия ред пред съд на държава членка и отнасящо се за неустойки по договор за изграждане на обществен скоростен път, сключен след провеждане на процедура за възлагане на обществена поръчка, по която възложителят е държавно учреждение — попада в обхвата на понятието „граждански и търговски дела“ по смисъла на тази разпоредба.
- 2) Член 35 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че съд на държава членка, сезиран с молба за допускане на временни, включително обезпечителни, мерки на основание на тази разпоредба, не е длъжен да се счита за некомпетентен, ако съдът на друга държава членка, който е компетентен по съществуващото на спора, вече се е произнесъл по молба със същия предмет, на същото основание и между същите страни.
- 3) Член 35 от Регламент № 1215/2012 трябва да се тълкува в смисъл, че молба за допускане на временни, включително обезпечителни, мерки следва да се разгледа по правото на държавата членка на сезирания съд и че не противоречи на национална правна уредба, която не допуска обезпечение на иск за парично вземане срещу държавата или държавно учреждение.

Bonichot

Bay Larsen

Toader

Safjan

Jääskinen

Обявено в открито съдебно заседание в Люксембург на 6 октомври 2021 година.

Секретар

A. Calot Escobar

Председател на първи състав

J.-C. Bonichot